

A Vörös Hadsereg lövészezredének tüzérsége és aknavetői

(Orosz Katonai Szemle 1945. 18. sz. Grigorjev alez. cikke nyomán.)

A lövészezred tüzérségének feladata.

A „Nagy Honvédő Háború“-ban, 1941—1945. között, igen nagy szerepet játszott a tüzérség és a gyalogsági aknavető. A háborús tapasztalat szerint bármilyen jól működjék a felderítés és bármily hatásos is a saját tüzérség tüze, az ellenség összes tüzeszközeinek megsemmisítése mégsem sikerül. A gyalogság mindig újraéledő, cselszövő ellenségbe, fával és földdel fedett tüzgépfészekbe, ellentámadást intéző páncélosokba és gépjárművű tüzérségbe ütközik. Következésképpen a gyalogságot minden lépésénél tüzérségi tüzzel kell támogatni.

Mínél mélyebben fészkelődik be a gyalogság az ellenség állásaiba, annál nehezebben tudja őt a tüzérség fedett állásaiból támogatni. A harc helyzet megköveteli, hogy legyen olyan tüzérség, amely a gyalogság harcötekeivel együtt nyomul előre. Ezt a feladatot látja el a lövészezred tüzérsége. Rendelése, hogy mindig a gyalogságnál legyen és a szükséges tüztámogatást azonnal megadja. A lövészezred tüzérsége tehát nem más, mint a gyalogságot közvetlen kísérő tüzérség.

A lövészezred tüzérség lövegeinek adatai.

A háború alatt használatban volt könnyű és páncélelhárító ágyú adatait az alábbi táblázat mutatja:

(1. sz. táblázat.)

A Zisz—3. M. 76 m/m ágyú igen hatásos a harckocsik elleni harcban lövedékének nagy kezdősebessége és elég erős rombolóhatása következtében. Tapasztalat szerint lövedéke képes 2—3 rétegben gerendával és földdel fedett fedezék szétrombolására. Ezt az ágyút sikeresen használták úgy nyílt, mint fedett tüzelőállásból. Ez a löveg volt legsikeresebben használható, mint a gyalogság kísérőlövege. A 27 M., de különösen 43 M. 76 m/m ágyú elég mozgékony, elég gyorsan tüzel, harckocsik ellen páncéltörő lövedékkel van felszerelve. Legkisebb súlyú, tehát legnagyobb mozgékonyaságú a 45 m/m-es ágyú. Ennek a lövegnek elég nagy a tüzgyorsasága is (30 lövés percenként). Mint a lövészezred páncéltörő ágyúját is alkalmazták, tény azonban, hogy a háború második felében a német harckocsik páncéljának megerősödésével ez a 45 m/m-es ágyú veszített hatásából. Fő rendeltetése ezután a gyalogság kísérése és az egyes ellenséges tüzfészek, pontcélok elleni harc lett.

A Vörös Hadsereg könnyű aknavetőinek adatait a túlóldali táblázat mutatja:

(2. sz. -táblázat.)

Kaliber és elnevezés	Legnagyobb lőtáv. m-ben	Közvetlen tüzelés lőtáv. m-ben	Kezdő sebesség m/sec	Lövések száma percenként	Súly a tüzelő állásban kg.	Súly a menetben kg.	Rak. felül. magassága m/m-ben	Lövedék nemek
42 M. Zisz-3 76 m/m.	13290	600— 700	680 kaliber alatti lövedék 1070	25-ig	1116	1121	360	Repez és késleltető gyújtós gránát, páncéltörő, páncélgyújtó, füstképző
27 M. 76 m/m-es ezredágyú	8500	300— 400	387	12	faalkat résszel 780 vasalkat résszel 950	1600 1900	360	Repez, késleltető gyújtós és szilánk gránát, páncélgyújtó lövedék
43 M. 76 m/m-es ezredágyú	4200	400	262	12	600	1300	275	Repez késleltető gyújtós gránát, páncélgyújtó lövedék
42 M. 45 m/m-es páncéltörő ágyú	5000	600— 700	repezes 343 páncéltörő 820 kaliber alatti 1070	30	570	1210	275	Repezgránát páncéltörő és páncél kaliber atlati lövedék

1. sz. táblázat.

Ür méret (kaliber) és elnevezés	Legnagyobb lőtáv. m.	Kezdő sebesség m/sec	Súly tüzelő-állásban kg.	Súly menetnél	Lövedéknevek
120 m/m ezredaknavető	5700	272	275	480	Repez, késleltető gyújtós, repez és füstképző gránát
82 m/m zlj. aknavető	3100	202	44'5	50'5	Repez, füstképző gránát
50 m/m-es szd. aknavető	800	97	11'5	14'	Repezgránát

2. sz. táblázat.

A 120 m/m-es és 82 m/m-es aknavető teljesen megfelel a korszerű követelményeknek, az 50 m/m-es aknavető csekélyebb hatású.

Korszerű követelmények a kísérő tüzérséggel szemben.

A lövegek technikai ismertetése után felállítja a szerző azokat a követelményeket, melyeket a korszerű harc a gyalogságot kísérő tüzérséggel szemben támaszt. E követelmények:

a) **mozgékonyság:** e lövegeknek mindenütt és mindenkor a gyalogság nyomában kell maradni,

b) **nagy tűzgyorsaság:** az ellenség gépesített tüzegységeinek mozgékonyságát megköveteli, hogy a tüzérség gyorsan adja le tüzét,

c) **egyetemes lövegek legyenek:** vagyis úgy élő célok ellen, mint mozgó gépesített célok ellen egyformán hatásosnak bizonyuljanak. Ezenkívül a kísérő tüzérség tankelhárításra is alkalmas legyen.

Milyen lövegekkel kell a lövészezredet ellátni.

Fenti korszerű követelményeket és a már ismertetett lövegek technikai adatait összevetve a szerző a következő megállapításra jut:

Az ezredtüzérségnél legmegfelelőbb löveg a 42 (Zisz—3.) M. 76 m/m-es ágyú. Ez a legjobb lövegfajta a lövészezred tüzérségénél. A fedett célok ellen pedig a lövészezred felszerelésében leghatásosabbnak bizonyult a 120 m/m-es aknavető.

Zászlóalj-tüzérség részére a 43 M. 45 m/m-es ágyú és a 82 m/m-es aknavető megfelelő. A zászlóaljnál olyan lövegeknek kell lenni, melyek sikeresen küzdik le a páncélos vontatókat és kisebb harcokosikat, nehéz harcokosik ellen az ezredtüzérségnek kell felvenni a harcot.

A lövész-századot szervezetszerűen nem kell sem ágyúval, sem aknavetővel ellátni, miután ez bonyolulttá tenné szervezetét és vezetését megnehezítené a harcban. Szükség esetén azonban a századhoz is lehet zászlóalj-, sőt ezred-ágyúkat is beosztani.

Mennyi tüzérsége legyen a lövészezrednek.

A lövészezrednél legalább egy tüzérosztálynak kell lenni, mely két ütegből és egy aknavető századból áll. (Zisz—3 M. 76 m/m-es ágyúkkal és 120 m/m-es aknavetővel.) A zászlóaljnál egy 45 m/m-es ágyús üteg és egy 82 m/m-es aknavető század legyen. A tüzérségnél az üteg szakaszokból álljon, minden szakasz két löveggel, miután a kísérő lövegek rendes párosával működnek. Minden üteg — az ezredben lévő zászlóalj és a zászlóaljnál lévő századok számának megfelelően — 3 szakaszból áll.

E szervezés mellett a lövészezred megosztott alkalmazása esetén a századhoz egy szakasz zászlóalj-ágyút, a zászlóaljhoz egy szakasz ezred-ágyút lehet beosztani. Ezenfelül a fennmaradó egy ágyús és egy aknavető üteg a lövészezred parancsnok rendelkezésére áll.

Az aknavető szakaszoknak 3 aknavetőből kell állniuk; miután az aknavetők

mindig fedett tüzelőállásból tüzelnek és két aknavetőből álló szakasz tüze nem volna elég hatásos előcélok ellen. Az aknavető században 3 szakasz van, kivéve a 120 m/m-es aknavető századot, mely két szakaszból áll, szakaszonként 3—3 aknavetővel. A 120 cm-es aknavető alkalmazásánál szabály, hogy csak ezred erősségű csapathoz osztják be, kivételesen azonban súlyponton harcoló zászlóaljhoz is beosztható. A haditapasztalat szerint úgy a tüzérosztály parancsnoknak, mint az üteg és aknavető századnak törzssel kell rendelkeznie a ferderítőszolgálat, jelzés, rádió és távbeszélőösszeköttetés létesítésére. Ez a szervezet lehetővé teszi úgy a harc kiképzés, mint a tűzharc szakszerű vezetését.

Összefoglalás.

Az ismertetett lövészezred tüzérségi szervezéséből kitűnőleg tehát a lövészezred tüzérosztálynak van két 76 m/m-es ágyúütege, egyenként 3 szakasszal, szakaszonként két löveggel és egy 120 m/m-es aknavető százada, mely áll két szakaszból, szakaszonként három aknavetővel. Összesen az ezred tüzérosztálynak van tehát 12 ágyúja és 6 aknavetője. A zászlóaljnál van egy 45 m/m-es ágyúüteg, 3 szakasszal, szakaszonként két löveggel és egy 82 m/m-es aknavető század 3 szakasszal, szakaszonként 3 aknavetővel. Ez a zászlóalj tüzérség tehát 6 ágyúval és 9 aknavetővel rendelkezik. Három zászlóaljas lövészezrednél tehát összesen 30 ágyú és 33 aknavető van. Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy ez a 63 lövegcső, mely a lövészezredet harcában nyomonkíséri és közvetlen közelből támogatja mily hatalmas tüzerőt képvisel.

Egy lövészezred tüzérségének ismeretében fogalmat alkothatunk a Vörös Hadsereg össztüzérségi erejére és ha a mennyiséghez hozzávesszük a szovjet-orosz tüzérség hagyományos lövésszaki tudását, tüzer rátermettségét és kiváló harcászati kiképzését, megértjük hogyan jutott kimagasló szerep a „Nagy Honvédó-Háborúban“ a Vörös Hadsereg kiváló tüzérségének.

Móra László